КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ВЕЋА 4. РАЗРЕДА

Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Формативно оцењивање садржи:

- повратну информацију о остварености прописаних исхода и стандарда постигнућа,
- ангажовање ученика,
- предузете активности од стране наставника за унапређивање постигнућ ученика,
- јасне и конкретне препоруке за даље напредовање.

Формативне оцене се евидентирају у педагошкој документацији наставника, а могу бити евидентиране и у дневнику рада у евиденцији о активности ученика, као и у свесци ученика.

Ученик се у току школске године **сумативно (бројчано) оцењује** на основу:

- Писмене провере постигнућа (тестови, контролне вежбе и писмени задаци)
- Усмене провере постигнућа
- Практичног рада, ангажовањем и односом према раду на настави (излагање, представљање, учешће у дебати и дискусији, писање есеја, активност на часу, израда домаћих задатака, ангажовање у пројектима, сарадња у групи, припремљеност за час, уредност...)

Сумативне оцене се евидентирају у дневнику рада, а могу бити унете и у педагошку документацију наставника.

Закључна оцена се формира као аритметичка средина свих оцена добијених током целе школске године.

Оцена	КРИТЕРИЈУМИ БРИЈЧАНЕ ОЦЕНЕ ИЗ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА
Одличан (5)	− у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; − лако логички повезује чињенице и појмове; − самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; − решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; − показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.
Врло добар (4)	− у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; − самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; − решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; − показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.
Добар (3)	− у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; − у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; − већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; − у довољној мери критички расуђује; − показује делимични степен активности и ангажовања.
Довољан (2)	− знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; − у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; − понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; − показује мањи степен активности и ангажовања.
Недовољан (1)	− знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; − не изводи закључке који се заснивају на подацима; − критички не расуђује; − не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.

ПИСМЕНЕ ПРОВЕРЕ

Писмена оцењивања се врше након пређене области, уз ранију најаву, а по распореду писаних провера знања које су истакнуте на огласној табли и на сајту школе. Писане провере, које трају 15 минута, не најављују се, а спроводе се ради утврђивања остварености операционализованих исхода. Оцене из писмене провере постигнућа у трајању до 15 минута се не уписују у дневник, али могу се узети у обзир приликом утврђивања закључне оцене ученика, а у најбољем интересу ученика.

Провере знања садрже око 45% задатака основног нивоа, 35% задатака средњег нивоа и 15% задатака напредног нивоа.

СКАЛА БРОЈЧАНОГ ОЦЕЊИВАЊА УЧЕНИКА НА ПИСМЕНИМ ПРОВЕРАМА			
Оцена	Проценат освојених бодова	Образовни ниво	Образовни ниво
одличан (5)	90-100	Напредни ниво	примена
врло добар (4)	70-89	Средњи ниво	разумевање
добар (3)	50-69	Средњи ниво	репродукција
довољан (2)	30-49	Основни ниво	препознавање
недовољан (1)	0-29		

Скала може да варира у циљу мотивисаности ученика и у завсиности од његовог постигнућа али не више од 10%.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1 или ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода уз прилагођавање начина и поступка оцењивања (према Правилнику о оцељивању ученика у основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“ број 34/2019, 59/2020 и 81/2020)).

УСМЕНЕ ПРОВЕРЕ

Усмено одговарање подразумева израду задатака на табли или давање усмених одговора на постављена питања.

ПРАКТИЧАН РАД, АНГАЖОВАЊЕ И ОДНОС ПРЕМА РАДУ

*Оцена за израду практичних радова, ангажовање и однос према раду није обавезујућа.

КРИТЕРИЈУМИ ЗА ПРАКТИЧАН РАД, АНГАЖОВАЊЕ И ОДНОС ПРЕМА РАДУ	
Оцена	**Исходи**
Одличан (5)	- У потпуности показује способност примене стечених знања у животним ситуацијама - Бави се додатним истраживачким радом - Својевољно проширује своје знање додатним изворима знања, коментарише их и жели презентовати другима - Решава проблеме на нивоу стваралачког и критичког мишљења - Креативним идејама доприноси успешној реализацији пројекта и различитим облицима рада - Води редовно запис са часа и допуњује га илустрацијама, графичким приказима, фотографијама... - Самосталан у изради практичних радова - Својим радом често доприноси успеху групе - Конкретно и оригинално просуђује и вреднује свој и туђи рад
Врло добар (4)	- У великој мери показује способност примене стечених знања у животним ситуацијама - Решава поједине захтеве и у знатној мери критички расуђује - Припрема се за учешће у пројектима и различитим облицима рада - Води редовно запис са часа и допуњује га илустрацијама, графичким приказима, фотографијама... - Активан и заинтересован и раду - Прилагођава се раду у групи, поштује правила, активно и заинтересовано излаже садржаје - Коректно просуђује свој и туђи рад
Добар (3)	- У довољној мери показује способност примене стечених знања у животним ситуацијама - У већој мери решава поједине захтеве - Узима учешће у пројектима и различитим облицима рада - Води редовно и уредно запис у свесци - Потребна му је помоћ и надзор учитеља у практичном раду - Следи упутства и правила за рад у групи, може коректно просудити вредност свог и туђег рада - Врло несигуран у излагању
Довољан (2)	- Показује мањи степен активности и ангажовања - Води редовно и уредно запис у свесци - Радови су нејасни и непрегледни - Ради само уз подстицај

	- Теже следи правила и упутства за групни рад, понекад због незаинтересованости омета рад групе - Слабо просуђује квалитет свог и туђег рада
Недовољан (1)	- Не испуњава критеријуме за оцену довољан (2) - Ни уз подстицај не учествује у пројектним активностима - Не показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак

Ангажовање у пројектима и сарадња у групи

*Оцена за ангажовање у пројектима и сарадњи у групи није обавезујућа.

Критеријум за сумативно оцењивање пројектно оријентисане наставе која се реализује на часу:	
Оцена	**Исходи**
Одличан (5)	- Доприноси групном раду креирањем идеја - Иницира и организује поделу улога и задатака - Уважава мишљења других чланова групе и помаже им у реализацији њихових задатака, посебно у ситуацији „застоја" у групном раду - Фокусиран је на заједнички циљ групног рада и преузима одговорност за реализацију продуката у задатом временском оквиру - Утврђује приоритете и ризике и на основу тога планира и организује краткорочне и дугорочне активности - Одређује потребно време и ресурсе - Извршава додељене задатке у складу с циљевима, очекиваним продуктима и планираном динамиком рада у групи - Уважава чланове тима и различитост идеја
Врло добар (4)	- Планира динамику рада, Организује активности у групи, реализује сопствене задатке имајући на уму планиране заједничке продукте групног рада - Планира и организује краткорочне и дугорочне активности - Утврђује приоритете и одређује потребно време и ресурсе; - Извршава додељене задатке у складу с циљевима, очекиваним продуктима и планираном динамиком рада у групи - Уважава чланове тима и различитост идеја
Добар (3)	- Извршава додељене задатке у складу с циљевима, очекиваним продуктима и планираном динамиком рада у групи - Уважава чланове тима и различитост идеја

Довољан (2)	- Извршава додељене задатке искључиво на захтев и уз подршку осталих чланова групе - Уважава чланове тима и различитост идеја
Недовољан (1)	- Не испуњава критеријуме за оцену довољан (2) - Ни уз подстицај не учествује у пројектним активностима - Не показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак

Израда домаћих задатака

*Оцена за израду домаћих задатака није обавезујућа.

Критеријум за сумативно оцењивање израде домаћих задатака	
Оцена	**Критеријум**
Одличан (5)	- Редовно ради домаће задатке - У писању домаћих задатака је уредан - Решења задатака су тачна, често и оригинална - Проналази решења и за теже проблемске задатке - Уме разликовати битно од небитног
Врло добар (4)	- Редовно ради домаће задатке - У писању домаћих задатака је уредан - Решења задатака су тачна - Сложеније проблеме не успева решити самостално
Добар (3)	- Углавном редовно ради домаће задатке - Домаћи задаци су читко написани - Задатке не успева увек решити тачно и самостално
Довољан (2)	- Домаће задатке не ради редовно - Рукопис је неуредан и тешко читљив - Задаци су делимично тачно решени
Недовољан (1)	- Не извршава своје обавезе везане за израду домаћих задатака

КРИТЕРИЈУМИ ЗА УСМЕНО И ПИСМЕНО ОЦЕЊИВАЊЕ ПО ПРЕДМЕТИМА

ПРИРОДА И ДРУШТВО		
Области	**Оцена**	**Исходи и стандарди**
1. Природне и друштвене одлике Србије	Одличан (5)	- Логички повезује узрочно – последичне везе у друштву и природи - Изводи закључке на основу података, огледа... - Тумачи графичке приказе и има способност да резултате рада прикаже - Решава проблеме на нивоу стваралачког и критичког мишљења - Уочава значај повољног положаја Србије у Европи и на Балканском полуострву - Уочава узрочно-последичну повезаност рељефа и изгледа предела у Србији - Проналази и издваја потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних) - Уме да чита географску карту примењујући знања о странама света и значењу картографских знакова - Уочава узрочно-последичну повезаност временских прилика и климе - Аргументује значај националних паркова - Повезује примере из искуства са темом дискусије - Уважава националну и културну разноликост као основу за суживот свих грађана Републике Србије - Аргументује значај очувања необновљивих извора енергије
	Врло добар (4)	- У великој мери логички повезује чињенице у друштву и природи - Чита графичке приказе и тумачи их - Решава поједине захтеве и у знатној мери критички расуђује - Набраја и објашњава одлике главног града - Уочава значај државних симбола - Проналази природне објекте на карти - Објашњава карактеристике вода у Србији - Уочава повезаност временских прилика и климе - Уочена узрочно-последична повезаност природних одлика националних паркова и рељефа - Разуме повезаност природно-географских фактора – рељефа, вода, климе и делатности људи - Уважава националну и културну разноликост као основу за суживот свих грађана Републике Србије

		- Уочава утицај природних процеса на промену броја становника - Уочава узрочно-последичну повезаност између права и обавезе - Разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности - Разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима - Наводи и разуме утицај различитих услова за живот за избор делатности - Уочава повезаност природних карактеристика са изгледом насеља; - Показује и препознаје на карти распоред природних богатстава биљног и животињског света у Србији; - Уочава узрочно-последичну повезаност загађивања ваздуха, воде и земљишта и здравог живота - У дискусији даје предност коришћењу локалних производа, производа направљених од рециклираних материјала, као и коришћењу обновљивих природних ресурса
	Добар (3)	- У знатној мери логички повезује чињенице у друштву и природи - Чита графичке приказе - Уочава природне и вештачке границе на карти Србије - Набраја одлике главног града - Набраја и објашњава основне одлике симбола државе - Зна основне одлике рељефа и вода у држави Србији - Показује и препознаје на карти низијску и брдско-планинску област; - Показује и препознаје на карти ваздушне бање, реке, језера, баре... - Препознаје биљни и животињски свет Србије - Уважава националну и културну разноликост као основу за суживот свих грађана Републике Србије - Зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова - Зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама - Наводи утицај различитих услова за живот за избор делатности - Исказује значај употребе обновљивих извора енергије - Зна поступке за очување и унапређивање људског здравља
	Довољан (2)	- У мањој мери логички повезује чињенице у друштву и природи - Знања која је остварио су на репродуктивном нивоу уз минималну примену

		- Именује и препознаје друштвене и природне појаве - Уочава границу на карти - Показује и препознаје на карти низијску и брдско-планинску област - Препознаје и именује облике рељефа и површинских вода у свом месту и у околини - Именује главни град Србије и проналази га на карти - Набраја симболе државе - Набраја воде у Србији - Набраја годишња и објашњава карактеристике годишњих доба - Наводи биљни и животињски свет Србије - Зна основна правила понашања у породици, школи и насељу - Уважава националну и културну разноликост као основу за суживот свих грађана Републике Србије - Препознаје поступке за очување људског здравља - Именује главне изворе опасности по здравње и живот људи
	Недовољан (1)	-Не показује минимум знања у складу са критеријумима за оцену довољан (2). - Не показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак
2. Човек - природно и друштвено биће	Одличан (5)	- Ученик самостално прикупи и тачно представи податке о прошлости породице и краја - Зна временске одреднице (година, деценија, век) и колико трају и у свакодневном животу самостално и тачно описује догађаје из прошлости. -
	Врло добар (4)	-У великој мери логички повезује чињенице у друштву и природи -У великој мери показује способност примене стечених знања у животним ситуацијама - Чита графичке приказе и тумачи их -Решава поједине захтеве и у знатној мери критички расуђује -Припрема се за учешће у пројектима и различитим облицима рада
	Добар (3)	- У знатној мери логички повезује чињенице у друштву и природи -Чита графичке приказе -У већој мери решава поједине захтеве -Узима учешће у пројектима и различитим облицима рада
	Довољан (2)	-У мањој мери логички повезује чињенице у друштву и природи

		-Знања која је остварио су на репродуктивном нивоу уз минималну примену -Показује мањи степен активности и ангажовања -Води редовно и уредно запис у свесци
	Недовољан (1)	-Не показује минимум знања у складу са критеријумима за оцену довољан (2). - Не показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак
3. Материјали	Одличан (5)	- Изводи закључке на основу података, огледа... - Тумачи графичке приказе и има способност да резултате рада прикаже - Решава проблеме на нивоу стваралачког и критичког мишљења - Самостално изводи оглед, уочава шта се догађа у току огледа и донеси закључке - Примењује знање о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу - Примени рационалну потрошњу електричне енергије у свом окружењу - Представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др.) - Пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних) - Примени заштиту на адекватан начин како не би дошло до пожара - Повеже релевантне чиниоце са запаљивошћу
	Врло добар (4)	- Чита графичке приказе и тумачи их - Решава поједине захтеве и у знатној мери критички расуђује - Уме да резимира и објасни основне идеје у садржају који учи - Уме да процени сопствену успешност у учењу, да идентификује тешкоће и зна како да их превазиђе - Самостално изводи једноставан оглед и повезује резултат с објашњењем - Представља резултате огледа - Разуме како загревање и хлађење воде и ваздуха утичу на појаве у природи - Уочава узрочно-последичне повезаности поступака раздвајања и својстава смеше - Разликује повратне и неповратне промене материјала - Разликује промене материјала при којима настају други материјали од оних промена материјала при којима не настају други материјали - Показује на примеру наелектрисање

		- Разуме и примењује рационалну потрошњу електричне енергије - Уочава факторе који могу да доведу до пожара на отвореном и у затвореном простору - Примени одговорно понашање у ситуацијама које могу довести до пожара - Уочавање узрочно-последичне повезаности људског немара и избијања пожара
	Добар (3)	- Чита графичке приказе - Изводи једноставан оглед и бележи запажања о огледу - Зна сложенија својства воде и ваздуха: агрегатно стање и кретање - Зна да су различита својства воде, ваздуха и земљишта последица њиховог различитог састава - Уочавање и дефинисање појма смеше - Прави једноставно струјно коло и употребљава га за оглед - Препознаје материјале који имају електричну проводљивост и оне који немају - Разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицита од оних који то нису - Зна да топлота и електрична проводљивост материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу - Зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу - Зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја и деловања воде и ваздуха - Наводе материјале који су добри проводници и оне који су изолатори - Наведе примере штедљивог коришћења електричне енергије - Наведе примере употребе магнета у свакодневном животу; - Наведе примере превенције и заштите од пожара; - Препознаје и тумачи ознаке за запаљивост на материјалима - Разликује запаљиве материјале од незапаљивих материјал - Класификује запаљивих материјала према агрегатном стању
	Довољан (2)	- Изводи једноставан оглед - Наводи основна својства воде, ваздуха и земљишта - Зна да су вода у природи, ваздух и земљиште састављени од више материјала - Зна да различите животне намирнице садрже различите састојке - Препознаје основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, густина, растворљивост, провидност, намагнетисаност

		- Препознаје смеше - Илуструје примере када смеше могу да утичу на загађење земљишта, воде и ваздух - Препознаје ознаке за запаљивост на материјалима - Препознаје чиниоце потребне да би запаљиви материјал горео - Набрајање опасних ситуација које доводе до пожара
	Недовољан (1)	- Не показује минимум знања у складу са критеријумима за оцену довољан (2). - Не показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак
4. Прошлост Србије	Одличан (5)	- Ученик самостално прикупи и тачно представи податке о прошлости породице и краја - Зна временске одреднице (година, деценија, век) и колико трају и у свакодневном животу самостално и тачно описује догађаје из прошлости. - Изводи закључке на основу података -Бави се додатним истраживачким радом
	Врло добар (4)	-У великој мери логички повезује чињенице у друштву и природи -У великој мери показује способност примене стечених знања у животним ситуацијама - Чита графичке приказе и тумачи их -Решава поједине захтеве и у знатној мери критички расуђује -Припрема се за учешће у пројектима и различитим облицима рада
	Добар (3)	- У знатној мери логички повезује чињенице у друштву и природи -Чита графичке приказе -У већој мери решава поједине захтеве -Узима учешће у пројектима и различитим облицима рада
	Довољан (2)	-У мањој мери логички повезује чињенице у друштву и природи
	Недовољан (1)	- Не показује минимум знања у складу са критеријумима за оцену довољан (2). - Не показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак